

Remissvar från FSR (Familjerättsassocionomernas riksförening) gällande SOU 2021:101 "Träffsäkert"

Familjerättsassocionomernas riksförening ber härmed att få överlämna vårt svar på den erhållna remissen gällande SOU 2021:101 "Träffsäkert". Vi tackar för förtroendet och är glada att bli tillfrågade.

Vi är en yrkesförening som år 2021 hade 784 medlemmar som är anställda inom kommunernas verksamhet för handläggning av familjerättsliga ärenden. Det vill säga handläggning av ärenden som följer av Föräldrabalken gällande föräldraskap, vårdnad, boende, umgänge, adoption och rådgivning samt samarbetsamtal som kan handla om ekonomiska frågor.

FSR välkomnar utredningens förslag om att göra de inkomstutgifter som man baserar sig på vid beräkning av bostadsbidrag och återbetalningsplikt av underhållsstöd mer aktuella. Så som reglerna är utformade i dag kan de vara konflikt drivande och stressande för särlevande föräldrar. De kan även leda till att barn som skulle behöva få underhållsstöd blir utan eftersom föräldrarna inte vill skapa skulder för den som betalningsskyldig.

FSR välkomnar också utredningens förslag om att införa "Statlig underhållsreglering" som vad vi förstår skulle innebära att reglerna i Föräldrabalken om underhåll och underhållsskyldighet blir vägledande. Det är viktigt att det blir tydligt att försörjningen av barnen är föräldrarnas ansvar och att fördelningen av detta ansvar skall ske på ett jämlikt sätt. De regler som infördes via underhållsstödslagen som lett till en komplicerad och till dels konflikt drivande lagstiftning som är svår att förstå och överblicka för den enskilde föräldern. FSR vill dock understryka att även om det är viktigt att föräldrar ges möjlighet att komma överens om försörjningen så måste det finnas tydlig lagstiftning till stöd för barnens rätt till försörjning i det fall föräldrarna inte kommer överens. Dagens lagstiftning kan leda till långa processer om underhåll och försörjning som är konflikt drivande och en nackdel för barnen. Kort sagt när föräldrar är oeniga måste det finnas ett snabbt och tydligt sätt för myndighet (Försäkringskassan) att fatta beslut om rätt underhåll för barnet och hur betalningsansvaret skall fördelas. Detta har föreslagits tidigare i SOU 2011:51.

FSR vill i sammanhanget visa till delar av det svar som vi gav i vår remiss gällande nämnda SOU 2011:51 "Fortsatt föräldrar". En del av det som vi tog upp i det remissvaret har förändrats till det bättre t ex uppräknings av underhållsstödet och införandet av beräkningsstöd för underhåll på Försäkringskassans hemsida. Se nedan utdrag ur vårt remissvar från 2011.

Styrelsen för FSR

gm Jan Nyberg, styrelseledamot

Åtgärder som rör underhållsstödssystemet

Underhållsstödsreformen innehöll redan när den kom ett antal problem som många av oss anade skulle ställa till svårigheter för många barn och föräldrar. Det är mycket bra att utredningen identifierat dessa problem och beskrivit vilka åtgärder som bör vidtas. Detta är kanske de viktigaste slutsatserna i hela utredningen även om många andra förslag är bra. En hel del måste göras för att förnya och förändra lagstiftningen om underhåll och underhållsstöd. Vi stöder de åtgärder och förslag som presenteras men vill understryka det enskilda barnets ovillkorliga rätt till försörjning och underhåll i alla lägen. Lagstiftningen måste skydda det enskilda barnet genom tydliga bestämmelser som gör att barnet alltid kan få sin försörjning även om föräldrarna är oense.

Ny lagstiftning måste bygga på barnets rätt till försörjning och underhåll samt föräldrarnas skyldigheter. Beräkningsnormer och beräkningsformer måste uppdateras och göras enkla. Underhållsstödet skall vara en ersättning för eller ett förskott på det underhåll som föräldrarna skall betala istället för ett bestämt belopp som i dag. Underhållsstödet bör precis som utredningen beskriver knytas till det familjerättsliga avtalet eller beslutet om underhåll.

Att förstärka och utöka Försäkringskassans roll gällande underhåll som beskrivs kan vara en bra idé men då måste en del ändringar göras så som utredningen påtalar. Problemet med Försäkringskassans hantering i dag är att de har dubbla funktioner som går i konflikt med varandra. Försäkringskassan skall utbetala underhållsstöd men bara om nödvändigt och bara om föräldrarna är oense. Hanteringen har inneburit att barn som borde ha rätt till underhållsstöd likväl blir utan stödet. Många är de boendeföräldrar och barn som blivit utan underhållsstöd med hänvisning till att den underhållsskyldige sagt att den skall betala men sedan underlåter att göra det. Försäkringskassan avstår från att ge alla som ansöker eller vill ansöka rätt att få ansöka och att få ett skriftligt beslut med rätt att besvära sig. Detta måste rättas till i framtiden om Försäkringskassans roll skall utvidgas. Människor måste få sin rätt till beslut och besvär rätt tillgodosedd.

Försäkringskassans personal måste också lära sig familjerättslig lagstiftning och kunna hantera den. Fördelen med att kommunerna fram till 1996 hade ansvar för att låta människor teckna avtal om underhåll och göra utredningar om underhåll var att kompetensen om familjerätt fanns hos kommunerna. Försäkringskassans personal måste tillägna sig dessa kunskaper och framför allt måste barnets rätt till underhåll bli tydligt och alltid komma i första hand.

En viktig åtgärd som måste vidtas omgående är att ge de barn/ungdomar som bor på egen adress rätt till att söka underhållsstöd gentemot båda föräldrarna. Det finns en grupp ungdomar som av olika skäl måste bo hos andra eller i egen bostad eller inneboende hos någon eftersom hemförhållandena är undermåliga eller inte fungerar för barnet. Dessa barn saknar i dag helt rätt till underhållsstöd trots att de verkligen är i behov av det. Om föräldrarna är oförmögna eller underlåter att fullgöra sin försörjningsplikt så blir barnen beroende av försörjningsstöd från socialtjänsten. Om de i stället kunde få underhållsstöd från vardera föräldern samt eventuellt också barnbidraget så skulle detta underlätta betydligt för dessa barn.